

תורת אביגדור

משיעורי ליל שישי של הגה"צ רבי אביגדור מיללער זצ"ל

הערן און דערהערן

חלק א'

דאס בלוש אויף די אויער

ווען די כהנים זענען אריינגעפירט געווארן צו דער עבודה אין בית־המקדש צום ערשטן מאל, זעען מיר אין דער תורה אז מ'האט געמאכט א באקרוינונג וואס זעט אויס ווי א רעטעניש. איידער די כהנים זענען ערלויבט געווארן צו קומען נאנט צום מזבח מקריב צו זיין די קרבנות, האט מען גע'שחט'ן אן איל מילואים. די זאלבונג פראצעדור איז געווען מיט בלוט פון אן איל, און דאס האט מסמך געווען די כהנים אנצוהייבן זייער עבודת־השם אינעם בית־המקדש.

און דאס איז נישט געווען די ערשטע זאך וואס איז געטון געווארן מיט בלוט. "וְשִׁחַטְתָּ אֶת הָאֵיל וְלִקְחָתָּ מִדָּמּוֹ וְנִתְּתָהּ עַל תְּנוּפָה אֲזָן אֶהָרָן וְעַל תְּנוּפָה אֲזָן בָּנָיו הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֱן יָדָם הַיְמָנִית וְעַל בֶּהֱן נֶגְלָם הַיְמָנִית וְזָרַקְתָּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב" - און זאלסט שחט'ן דעם ווידערה, און נעמען פון זיין בלוט, און אריפלייגן אויפ'ן רעכטן אויערלעפל פון אהרן, און אויפ'ן רעכטן אויערלעפל פון זיינע זין, און אויפ'ן מיטלסטן פינגער פון זייער רעכטער האנט, און אויפ'ן מיטלסטן פינגער פון זייער רעכטן פוס, און זאלסט שפריצן דאס בלוט אויפ'ן מזבח ארום.

(שמות כט, כ).

דער אויער פון די כהנים איז אפגעשיידט געווארן צו דינען השי"ת, בעפאר סיי וואס. איידער מען האט געלייגט דאס בלוט אויף זייער הענט און פיס צו סימבאליזירן אז די הענט און פיס זאל זיין איבערגעגעבן אינגאנצן פאר עבודת־השם, האט מען קודם געלייגט דאס בלוט אויף זייער אויער. דאס איז עפעס וואס דארף אן ערקלערונג. פארוואס איז דער אויער די הקדמה צו קרבנות?

די ווערד פון צוהערן

יעדער געדענקט זיכער די מעשה פון "שמואל א"; ס'איז אין דער וואכעדיגער

הפטורה. ווען שאול המלך איז געשיקט געווארן דורך שמואל הנביא אויסצופירן די שליחות אויסצומעקן עמלק, איז ער אנגעזאגט געווארן זיי אויסצומעקן אינגאנצן; עס זאל גארנישט איבערלייבן פון זיי. און ווען שאול המלך האט זיך צוריקגעקערט פון זיין משיע, אינאיינעם מיט זיינע סאלדאטן האט ער געזאגט צו דעם נביא: "איך האב ערפילט די ווערטער פון השי"ת."

אבער דער נביא איז נישט געווען צופרידן דערפון. "וואס איז דער קול פון שאף וואס איך הער דארט?" האט ער געפרעגט. האט שאול געענטפערט: "מיינע מענטשן האבן פארשווינט אביסל פון די שאף אז מען זאל האבן וואס צו ברענגען פאר קרבנות. פארוואס זאלן מיר זיי הרגענען אויפ'ן שלאכטפעלד אומזיסט? אנשטאט, וועט מען זיי ברענגען פאר קרבנות אלס הכרת־הטוב פאר אלץ וואס דער אויבערשטער האט געטון צו אונז."

דאן האט שמואל הנביא געמאכט א דעקלאראציע פאר שאול המלך. ער האט געזאגט עפעס זייער וויכטיגע ווערטער וועלכע וועלן אונז העלפן פארשטיין פארוואס דער און איז איבערגעגעבן געווארן צו השי"ת צום ערשט, נאך פאר עפעס אנדערש. "הִנֵּה - יַעֲצֹט וַיִּלֵּךְ אִיךְ אֶז דו זאלסט לערנען עפעס זייער וויכטיג, "שְׁמַע" - זיך צוהערן און איינצוהאלטן, "מִחְבָּח טוֹב" - איז בעסער ווי קרבנות, "לְהִקְשִׁיב" - צו הארכן צו וואס מען זאגט דיר, "מִחְלָב אֵילִים" - איז מער וויכטיג ווי דער חלב פון די אילים (שמואל א טו, כב).

קרבנות זענען אויסערגעווענליך; זיי זענען זייער וויכטיג. אבער דער נביא זאגט אונז דא אז צו נוצן די אויערן זיך צו צוהערן - און נישט נאר זיך צו צוהערן נאר צו פאלגן - איז נאך מער חשוב.

דאס חשיבות פון קרבנות

אויב מיר ווילן פארשטיין דעם פסוק ווי עס דארף צו זיין, דארפן מיר קודם מאכן זיכער, נישט אוועקצוקוקן פונעם געוואלדיגן חשיבות פון די קרבנות. פאר א איד איז ברענגען א קרבן לה' געווען א גאנצע איבערלעבעניש. ווייל ווען ער איז אויסגעגאנגען אויסצודריקן צו השי"ת זיין געדלזענע ליבשאפט צו אים, האט ער געוואוסט, "מָה אָשִׁיב לַיהוָה" - ווי קען איך דיר, באשעפער, אפילו אמאל צוריקצאלן, "כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי" - פאר אלע דיינע גוטס וואס דו האסט מיר געגעבן, ער קען גארנישט געבן דעם באשעפער.

ווי דער נביא מיכה זאגט (י. ה), "בִּבְמָה אֶקְדֹּם הַיְשֹׁם" - מיט וואס קען איך קומען קעגן דיר? "אֶפְרָח לְאַלְמֵי מְרוֹם" - מיט וואס קען איך ווייזן מיין אונטערגעווארפנקייט צום באשעפער אויבן אין הימל? "הֲאֵתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעִי" - זאל איך געבן מיין ערשט־געבוירענעם פאר מיין זינד? "פָּרִי בִטְנִי חֲטָאת נַפְשִׁי" - די פרוכט פון מיין קערפער פאר א תשובה?

דאס איז וואס דער נביא זאגט! דו הערסט דעם הוה־אמינא! מיר וועלן קיינמאל נישט טון אזא זאך, ווייל דער אויבערשטער לאזט נישט. אבער מיר דארף פארשטיין, אז זיך אליין מקריב

זיין, און אויך אונזערע קינדער, וואלט געווען דער גרעסטער אויסדרוק פון איבערגעגעבנקייט. פארוואס נישט? וואס איז א זון? א זון איז א מתנה פונעם אויבערשטן. ווי אזוי קענסטו ווייזן דיין הכרת־הטוב פאר דער געוואלדיגער מתנה? דו האסט אים שוין געהאט אזויפיל יאר, יעצט נעם אים און ברענג אים פאר א קרבן צו השי"ת.

לאמיר זאגן אז איך פארבארג דיר מיין קאר, און דו פארסט ארום דערמיט מיט הנאה פאר עטליכע טעג, און דערנאך, ווען איך זאג דיר: "מיין פריינט, קענסט מיר ביטע צוריקגעבן מיין קאר מארגן?" וועסטו זאגן: "וואס מיינסטו? צוריקגעבן דעם קאר? איך האב הנאה דערפון ביז צו דער ענדע. איך וויל עס דיר נישט צוריקגעבן!..."

אוודאי וויל נישט דער אויבערשטער אז מיר זאלן זיך מקריב זיין פאר אים. אבער מיט לאגיק האט עס זיכער א פלאץ, נאר דער לאגיק פון השי"ת איז העכער אונזער לאגיק. דערפאר, נאר ווייל הקדוש ברוך הוא האט געזאגט, "אֶל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעֱר" - שטרעק נישט אויס דיין האנט, דערפאר טוען מיר עס נישט.

דער נביא פרעגט: "וואס זאלן מיר טון פאר דיר?" מיר קענען דאס נישט טון, ווייל דו וועסט עס אונז נישט ערלויבן. איז אנשטאט זיך אליין מקריב צו זיין, אדער דער זון, וועלן מיר נעמען אן איל אויסצומשל'ען אונזער איבערגעגעבנקייט. און ווען דאס לעמעלע אויפ'ן מזבח איז גע'שחט'ן געווארן, האט זיך דער איד פארגעשטעלט ווי ער אליין ווערט גע'שחט'ן פאר הקדוש ברוך הוא. דאס איז געווען דער ציל פונעם קרבן. ס'איז געמאכט געווארן צו זיין אן אומדירעקטע איבערלעבעניש. דער איד, וועלכער האט געברענגט דעם קרבן, האט געשפירט ווי זיין אייגענער וועזן איז געלייגט געווארן אויפ'ן פייער און פארברענט געווארן פאר השי"ת. דערפאר האט דער קרבן אויפגעטון גרויסע זאכן. דער מענטש איז שוין נישט געווען דער זעלבער. ער איז נארוואס איבערגעגאנגען אן איבערלעבעניש וואס האט אים דערנענטערט צום אויבערשטן.

דער אויסטויש אנשטאט קרבנות

קרבנות איז פון די וויכטיגסטע זאכן, און דערפאר האפן מיר אז איין טאג בקרוב וועט זיין, "וְהָשִׁב אֶת הָעֶבֶדָה לְדָבִיר בֵּיתָךְ" - דער אויבערשטער וועט צוריקקערן די עבודה צו זיין הייליג הויז, "וְאָשִׁי יִשְׂרָאֵל" - און מיר וועלן ווידער ברענגען פאר אים קרבנות.

נישט נאר משיח ווילן מיר, נאר מיר קוקן ארויס אויפ'ן גרויסן טאג ווען מיר וועלן נאכאמאל זוכה זיין מקריב צו זיין די קרבנות.

מיר קוקן שוין ארויס אויפ'ן בנין בית־המקדש, צו דעם גרויסן טאג ווען מיר וועלן ווידער זאלבן די כהנים פאר דער עבודת הקרבנות, פונקט ווי עס איז געטון געווארן אין דער וואכעדיגער סדרה.

די זאלבונג ווען די כהנים זענען געווארן כהני השם וועלכע וועלן ווידמען זייערע טעג צו

דינען דעם אויבערשטן אינעם בית־המקדש, ברענגענדיג קרבנות אין נאמען פון כלל־ישראל איז געווען זייער א גרויסע איבערלעבעניש פאר כלל־ישראל. און ממש אין יענעם מאמענט האט מען זיי געלערנט אז מער ווי סיי וואס, נאך פאר די קרבנות, קומט קודם די עבודה פונעם און; דער אויער קומט פאר אלעס. ווייל ווי גרויס דער קרבן איז, און די געוואלדיגע השפעה וואס עס האט אויפ'ן מענטש, דארפן מיר אבער וויסן אז "הערן" איז נומער איינס. דערפאר, די ערשטע זאך וואס דער כהן האט געטון, נאך איידער ער איז ערלויבט געווען צו גיין אין מקוה, האט ער געדארפט אפשיידן זיין אויער פאר עבודת השם.

חלק ב'

| שעצן דעם אויער

אינעם צווייטן שער פון ספר שערי תשובה, סימן י"ב, איז דער רבינו יונה מסביר אז דער אויער - די מעגליכקייט צו הערן, איז איינע פון די גרעסטע מתנות וואס דער אויבערשטער האט אונז געגעבן. מיר זענען צוגעוואוינט צו טראכטן אז אזוי איז עס און אזוי קומט עס. מיר זענען געבוירן געווארן מיט אויערן, און איין טאג וועלן מיר שטארבן מיט די אויערן. זיי פונקציאנירן שטענדיג און דערפאר טראכטן מיר בכלל נישט דערפון. טייל מענטשן גייען דורך זייער לעבן אן אפילו איין מאל דאנקען דעם אויבערשטן פאר די מתנה פון אויערן.

אבער אין פאקט זענען די אויערן א כלי פאר פרייליכקייט. ס'איז אנגענום צו הערן קולות. הערן איז א וויכטיגער חלק פון אונזער עקזיסטענץ. מיר לעבן דורך מיטלען פון הערן; ס'איז ממש לעבנס־וויכטיג. אן דעם, פארפאסט א מענטש אזויפיל פרטים פון זיין לעבן אז ס'איז כמעט אזוי ווי טויט. ס'איז א געפערליכע טראגעדיע נישט צו קענען הערן.

ווען מען לערנט אביסל, ווייסט מען די הלכה אז ווען מען שעדיגט א מענטש דארף מען אים פארגיטיגן, "עין תחת עין". דאס מיינט אז אויב איינער וועט ח"ו שעדיגן איינעם'ס אויגן, דארף ער אים באצאלן א באשטימטן סכום פאר זיין אויג. אבער עס שטייט דארט (בבא קמא פה) "חירושו נותן לו דמי כלו" - אויב דו מאכסט א מענטש טויב, דארפסטו באצאלן פאר דעם מענטש זיין גאנצע ווערד! ווייל א טויבער מענטש איז ווי ער האט אויפגעהערט צו עקזיסטירן.

דיינע אויערן זענען זייער טייער! נאר אזוי ווי הערן איז א שטילע מתנה, האבן מיר פארגעסן דערפון. מערערע מענטשן זענען נאר פרייליך אויב זיי קענען זיך קויפן "עירפאונס" און זיי קענען עס אריינשטעקן אין די אויערן און גיין דערמיט. אוי ווי... און דאס הייסט הנאה! זיי קענען הערן ווי איינער רעדט צו זיי מיט א פאלשע פֿאר אויערן, אבער צו זיין פרייליך מיט די אריגינעלע אויערן, פון דעם האבן זיי נישטאמאל געטראכט!

| די פלאץ פונעם אויער

אפילו דער פלאץ פונעם אויער איז עפעס וואס מען דארף באוואונדערן. מענטשן פארשטייען

נישט צו שעצן די אומזיסטע עירפאונס וואס איז צוגעטשעפעט צו זיי אינעם פראקטישסטן פלאץ וואס מעגליך. דיינע עירפאונס וואלט ווען געקענט ווערן צוגעטשעפעט צו דיינע פיס... פארוואס נישט? אין אויב איינער וואלט ווען געוואלט רעדן צו דיר, וואלט ער זיך געדארפט אראפבייגן צו דיינע זיילן... שטעל דיך דאס פאר. עס וואלט געווען אזא טרחא צו רעדן צו דיר. אבער דער אויבערשטער האט צוגעטשעפעט דיינע אויערן גלייך נעבן יענעם מויל!

איז דאס נישט אן אינטערעסאנטע נקודה אריינצוקלערן? איך בין זיכער אז עס זענען דא נאך בענעפיטן פון דער פאזיציע פון דער אויער. איך זאג דיר נאר וואס מיין קליינער מח טראכט. אבער ווי מער א מענטש נעמט אראפ צייט אריינצוקלערן דערין און דאנקען דעם אויבערשטן, אלץ מער וועט ער אנהייבן צו פארשטיין די געוואלדיגע מתנה פון די צוויי קליינע וואונדערס אויף די זייטן פון זיין קאפ!

האסטו שוין אמאל געזען א מענטש וועמען עס פעלט אים איין אויער? איך יא. איך קען א מענטש אין מאנהעטן, זייער א סוקסעספולער מענטש, וואס עס פעלט אים איין אויער. ווען אימער מען נעמט א בילד פון אים מאכט ער זיכער צו שטיין זייטיג אז מען זאל נישט זען זיין אויער וואס פעלט. אויב ער וואלט ווען געקענט צוריקבאקומען דעם אויער, ווי גליקליך וואלט ער געווען, ווי דאנקבאר וואלט ער געווען צו הקדוש ברוך הוא. ער איז זייער א רייכער מענטש; ער וואלט ווען אוועקגעגעבן א פארמעגן מיט געלט צוריקצובאקומען זיין אויער. און דא זעען מיר כמעט אלע וואס גייען ארום מיט צוויי געזונטע אויערן וואס ארבעטן פיין און מען פארגעסט צו זיין פרייליך דערמיט. האסטו דיך אמאל אפגעשטעלט צו טראכטן דערפון? האלט צו דיין אויער און זאג: "יישר כח אויבערשטער!" טו עס נישט ווען מענטשן זענען ארום דיר, ווייל זיי וועלן מיינען... אבער מאך זיכער עס צו טון פון צייט צו צייט. "אה, וואספארא חסד איז צו האבן געזונטע אויערן!"

וויאזוי ארבעט די אויער?

דער חסד פון אויערן איז נאך גרעסער ווי דו קענסט מיינען, ווייל דער אויער איז נישט נאר א עירפאון, א פלאסטיק מיט ווייערס. דער אויער איז א צוזאמענשטעל פון ניסים וואס זענען א קאמפליצירטע, שטוינענדע וואונדער. די פראצעדור פון הערן איז א זאך וואס ווערט אפילו היינט נישט פארשטאנען. דער אויער איז אזא קאמפליצירטע שטיק מאשינעריי! דער אויער איז דער אויפכאפער פון די קול שטראלן און ווי נאר דאס קול דערנענטערט זיך צום הייטל (עדרא"ם), קלאפט זיך עס אן אינעם דרויסנדיגן חלק פונעם אויער וואס איז געמאכט ווי א טראכטער; עס נעמט צאם דאס קול און פאנעלירט עס אריין צום לאך וואו עס איז דא דאס הייטל.

א דאקטער האט מיר אמאל געזאגט אז רוב דאקטוירים האבן קיינמאל נישט געזען דאס הייטל. זיי קוקן טאקע אריין אינעם אויער, אבער זיי זעען נישט דאס הייטל. דאס הייטל איז ווייניגער ווי א מילימעטער דיק און עס איז צאמגעשטעלט פון דריי שיכטן. עס איז ספעציעל

אזוי אויסגעשטעלט אז עס זאל נישט פרודוצירן א ווידערקלאנג וואס וועט מאכן אומקלאר דאס קול.

די ביינער וואס זענען באהאפטן צום הייטל פארגרעסערט דאס קול וואס קלאפט זיך אן אויפ'ן הייטל. עס שאקלט אויף די פליסיגקייט אינעם אויער וואס אקטיוויזירט 30,000 נערוון. און לויט'ן שטראם פון דער באוועגונג, אזוי איז דער הויכקייט פון דעם קול. ערשט דערנאך הייבט זיך אן דער נס, ווייל דו הערסט נישט פון דעם אויער נאר פון דיין מח! דער מעסעדש ווערט אריבערגעפירט צו דיין מח.

די באלאנס פונעם מענשט דורכן אויער!

בעצם איז עס נישט נאר דאס הערן וואס דיין אויער געבט דיר, נאר דו דארפסט דיינע אויערן אויך צום גיין. דו האסט געלערט צו גיין זייענדיג א קינד, און דו מיינסט אז ס'איז אזוי גרינג. זאלסט וויסן אז דו ביסט א "טראפעז ארטיסט" (א קונץ פון זיך הויכען און ווארפן אויף הענגעדיגע שטריקן) ווען דו גייסט. ס'נעמט פיל ארבעט זיך צו באלאנסירן. און ווי אזוי טוסטו דאס אזוי גרינג? ווייל דו האסט אין יעדן אויער א פלאנצונג פון נערוון.

עס זענען דא נערוון וואס שטעקן זיך ארויס פון דער נערוון אפטיילונג וואס העכער דעם געפינט זיך א שטיין, און יעדעס מאל ווען דו רוקסט דיר, רוקט זיך דער שטיין וואס קיצלט די איידעלע סטרוונעס פון די נערוון וואס ווארענען דיר כסדר, "שטיי גראד!" דער שטיין שטייט לויזערהייט, און יעדעס מאל דו געסט א טרעט, קיצלט עס דעם נערו, "אופ! שטעל דיר גראד!" ניסי ניסים! ניסי ניסים!

יעצט גיי און זאג עס פאר די אויבערפלעכליכע מענטשן. זיי וועלן דיר אויסלאכן. זיי וועלן דיר פרעגן וואס הרב מיללער האט גערעדט ביים שיעור, און דו וועסט זיי זאגן אז ער האט גערעדט פון אויערן... זיי וועלן נישט פארשטיין. אבער דאס מיינט אז זיי לעבן נישט לויט'ן רצון פון השי"ת. ס'שטייט, "כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה" - אלע מיינע איברים זאלן דיר לויבן. יעדער אבר רופט זיך אן באזונדער און זאגט, "ה' מִי כְמוֹךָ" - באשעפער, ווער איז ווי דו (תהילים לה, י).

פונקט אזוי דארפסטו לעבן. דו דארפסט אוועקגעבן צייט צו שפירן הכרת'הטוב צום באשעפער פאר יעדן פרט פון דיין לעבן.

אפילו דו ביסט געקומען צום שיעור בלויז פאר דעם, האט עס געלוינט. ווייל דו דארפסט זיך אפגעבן א חשבון. ווען איז געווען דאס לעצטע מאל וואס דו האסט אפגעגעבן א שבח והודאה צום אויבערשטן פאר דער מעגליכקייט צו קענען הערן? אסאך מענטשן האבן קיינמאל נישט אריינגעטראכט דערין, כאטשיג האסטו געלערנט היינט נאכט פון דעם. און אפילו עס וועט נאך אריבערגיין פיל יארן ביז דו וועסט פאקטיש שעצן דיינע אויערן, האט זיך נאכאלץ געלוינט דיין אנשטרענגונג וואס דו האסט אריינגעלייגט.

חלק ג'

באצאלן פאר דעם אויער

רוב מענטשן כאפן נישט די וויכטיגקייט פון הכרת־הטוב פאר די אויערן, און דאס איז א פראבלעם. ווייל דא אויף דער וועלט באקומט מען גארנישט אומזיסט. יעדע מתנה פאדערט א פרייז, און דער פרייז וואס מיר צאלן איז דער מינימום; דאס איז א געפיל פון דאנקבארקייט צו השי"ת. דערפאר איז קריטיש וויכטיג אז מיר זאלן אריינטראכטן, וואס איז דער ריכטיגער וועג אויסצודריקן אונזער דאנקבארקייט?

אוודאי וועסטו ווארשיינליך זיך וועלן פטר'ן מיט'ן זאגן: "ברוך אתה השם, יישר כח אויבערשטער פאר מיינע אויערן", און פארטיג. דער אמת איז אז כאטש עס איז א גוטער אנהייב, אבער ווען מיר חזר'ן די ווערטער פון רבינו יונה, וועסטו זען אז עס פארלאנגט זיך פיל מער פון דעם.

"והן האדם חייב לעבוד את השם יתברך באבריו ויצוריו כלם כי לעבודתו יצרם" - א מענטש איז מחיוב צו דינען דעם אויבערשטן מיט אלע זיינע גלידער און טיילן פון זיין גוף ווייל זיי זענען באשאפן געווארן פאר דעם ציל. "כמו שכתוב" "כל פעל ה' למענהו" (משלי טז, ד) - ווי עס שטייט, אלעס וואס דער באשעפער האט געמאכט איז פאר זיינעט וועגן.

דאס מיינט אז עס איז נישט דא א זאך אויף דער וועלט וואס איז נישט פאר'ן ציל פון עבודת השם. און אויב מען האט אונז געגעבן אויערן, דארפן מיר דאס נוצן פאר עבודת השם. איך פארשטיי אז די צוהערערס וועלן טראכטן אז דאס איז נאר אן אויפגעבלאזענע פראפאגאנדע, און איך וועל עס איבערזאגן נאכאמאל און נאכאמאל, ווייל ס'איז בכלל נישט אויפגעבלאזן. דאס איז פאקטיש דער יסוד פון אונזער עבודת השם. דער אויבערשטער ערווארט פון אונז צו שפירן אין אונזער גאנצן מהות א רצון צו נוצן זיינע מתנות צו עבודת השם.

וויסן אונזער פליכט

אויב די אויערן זענען אזא גרויסע הנאה - אוודאי ווייס איך נישט אויב יעדער איז שוין איבערצייגט דערין... - פאדערט זיך נאכאלץ אסאך צו רעדן דערפון און אסאך צו פראקטיצירן ביז מיר וועלן ענדליך דערגרייכן די הסכמה אז עס איז א הנאה צו האבן אויערן. און איינמאל מיר זענען צוגעקומען צו דער איבערצייגונג, דארפן מיר זיך גלייך פרעגן, ווי אזוי קען איך דינען דעם אויבערשטן מיט מיינע אויערן, אים ארויסצואווייזן מיין טיפע דאנקבארקייט? פאקטיש שטייט דאך, כל פעל השם למענהו.

פארשטייט זיך, יעצט קומט די געוואלדיגע קשיא, ווי אזוי וועל איך דינען דעם אויבערשטן מיט די צוויי אויערן וואס הענגען ביי די צוויי זייטן?! אבער דאס איז וואס דער פסוק

פארלאנגט פון אונז; מיר זאלן נוצן די אויערן פאר עבודת השם. דו קענסט טון מיט זיי וואס דו ווילסט, אבער דו זאלסט זיין באוואוסטזיניג וואס דו טוסט דערמיט. ווען מיר זיצן, גייען, אדער נישט קיין חילוק וואס מיר טוען, זאלן מיר וויסן אז מיר דארפן עס באהעפטן צו עבודת השם.

וואס זאגט דוד המלך?

דער נושא פון אויערן איז זייער א גרויסע נושא. דערפאר וועלן מיר הערן וואס דער עקספערט האט צו זאגן איבער דער נושא. איך וויל אייך דא ברענגען די ווערטער פון דוד המלך ע"ה, "זָבַח וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָּ" - באשעפער, דו פארלאנגסט נישט אונזערע קרבנות און מנחות, "אֲזִינִים כָּרִיתָ לִּי" - דו האסט געמאכט פאר מיר אויערן (תהילים מ, ז).

דוד המלך איז געווארן קעניג ווען שאול המלך איז געכאפט געווארן דורך השי"ת פאר'ן לייגן די קרבנות פאר'ן זיך צוהערן. דערפאר האט דוד וואויל געלערנט די לעקציע אז עס איז דא עפעס פיל מער ווי קרבנות, אז ווען מען לייגט די צוויי אויפ'ן וואגשאל, איז די קרבנות מינדערויכטיג. אוודאי דארף השי"ת די קרבנות, אבער דאס מיינט אז דוד האט פארשטאנען די לעקציע פון לייגן בלוט אויפ'ן תנור און. ווי גרויס א זבח אדער מנחה איז, איז די עבודה פון אויערן, צו הערן און פאלגן, פיל א העכערע מדרגה.

און וואס איז דאס וואס דו באגערסט מער ווי מיינע קרבנות? פרעגט דוד. "אֲזִינִים כָּרִיתָ לִּי" - דו האסט מיר אויסגעגראבן אויערן אין מיין קאפ.

מיר דארפן צולייגן קאפ צו די ווערטער. דוד האט נישט געזאגט, "די אויערן וואס דו האסט מיר געגעבן, אדער, "די אויערן וואס דו האסט געלייגט אויף מיין קאפ", נאר ער האט געזאגט, "די אויערן וואס דו האסט אויסגעגראבן אין מיין קאפ". דאס איז פונקט וואס דו באגערסט. דאס איז א חידוש פאר מענטשן אז די אויערן הענגען נישט נאר ביי די זייטן. זיי זענען פאקטיש טונעלן וואס פירן אריין צום מח ווערטער און איינפאלן צו דעם מערסט-סענסיטיוון פלאץ פון דיין גאנצן קערפער: דער מח.

אויסהערן באוואוסטזיניג

אויב מיר ווילן דעמאנסטרירן הכרת-הטוב צום באשעפער פאר אונזערע אויערן, די ערשטע זאך זאלן מיר זיך פארנעמען אז פון היינט מאל אן וועלן מיר קלייבן אינפארמאציע נאר וואס דער אויבערשטער וויל אז מיר זאלן הערן.

שטעל זיך פאר אז דו האסט צוויי טונעלן ביי די זייטן פון דיין קאפ וואו דו קענסט אריינלייגן וויכטיגע כעמיקאלן וואס וועט אויספארעמען דיין פערזענליכקייט. דו וואלט נישט אריינגעלייגט סיי וואס. דער ציל פון די אויערן איז אז דו זאלסט צאמנעמען אלע וויכטיגע אינפארמאציע וואס השי"ת שיקט צו דיר. "הִנֵּה שְׁמַע' מִזְבַּח טוֹב" - צו הערן איז בעסער ווי

קרבות, "להקשיב מחלב אילים" - צו הארכן איז וויכטיגער ווי פעטנס פון ווידערס.

יעצט לאמיר דאס צאמנעמען מיט'ן ריכטיגן בליק, ווייל מיר רעדן נישט בלויז פון צוהערן צו אינפארמאציע, נאר ווי אזוי צו דינען דעם באשעפער מיט די אויערן. לאמיר זאגן אז דו ביסט א בן-ישיבה און דו גייסט אין בית-המדרש צו הערן דעם ראש ישיבה איבערגעבן א שיעור. פארשטייט זיך אז דו גייסט זיך צוהערן און צולייגן קאפ, אבער מיר רעדן נישט פון דעם, נאר פון א נייעם מושג. ווען דו וועסט אריינקומען אין זאל, וועסטו טראכטן: 'איך וועל נעמען מיינע אויערן וואס דער אויבערשטער האט מיר געגעבן אלס א מתנה און איך וועל צאמנעמען אינפארצאמיע וואס דער אויבערשטער וויל איך זאל הערן'.

צובייגן די אויערן

אין תנ"ך, ווען מען וויל זיך אויסדריקן ווי אזוי איינער זאל זיך צוהערן, טרעפן מיר דעם פאלגנדן אויסדריק, "הטיית אוזן" - בייגן דעם אויער. פאקטיש קענסטו הערן אויך אן איינצובייגן דיינע אויערן. דו קענסט דיך אנלאנגען אויף אויפ'ן בענקל בשעת דו רוהסט דיך אפ און זיך אויך צוהערן. אבער ווען איינער בייגט זיך איבער, ווייזט ער א דעמאנסטראציע, "הננו מוכן ומזומין". איך ברענג מיינע אויערן צו דיר.

דאס קומענדיגע מאל, ווען דו הערסט איינעם רעדן דברי תורה, אנשטאט זיך אנלאנגען ווי דו פארסט א רייזע אין א קאר, הנאה האבנדיג פון דער שיינער פאנאראמע און דיין מח איז פארשלאפן - ניין, דאס הייסט נישט זיך צוהערן - זאלסט ברענגען דיינע אויערן פאראויס, נענטער צו השי"ת.

דער וויכטיגסטער ציל פון אויערן

פארשטייט זיך, ווילאנג די אויערן זענען נאך באהאפטן צום קאפ, זענען מיר ערלויבט עס צו נוצן פאר אנדערע זאכן אויך. ווען דו גייסט אריבער די גאס, קוק און הער אויב א קאר קומט. עס זענען דא גענוג כשר'ע זאכן אויף וואס דו קענסט נוצן דיינע אויערן.

אין דער זעלבע צייט איז די וויכטיגסטע זאך צו נוצן די אויערן פאר די מעסעדשעס וואס דער אויבערשטער שיקט אונז. ליידער קען מען טרעפן געטרייע אידן וואס זענען טויב צו דעם. א איד דארף האלטן די גאנצע תורה, און הערן וואס די תורה זאגט, און נישט וואס דער שכן אדער די נייעס האט צו זאגן.

דער עיקר דארפסטו ווידמען דיינע אויערן צו הערן תורה. און תורה מיינט די גאנצע תורה. דאס מיינט שלחן ערוך; דאס מיינט הלכה; דאס מיינט דינים; דאס מיינט משניות און גמרא. די זענען די וויכטיגסטע. אבער אויב דו ווילסט דיך צוהערן צו דער תורה, דארפסטו לערנען אלעס, תורה נביאים כתובים. אויב דו לערנסט נישט כתובים, איז עס ווי ארויסגענומען די קלייען פונעם ווייץ. וועסט נאר עסן ווייסע ברויט? דאס איז נישט גענוג קרעפטיג.

דו דארפסט משלי, איוב, דו דארפסט אלעס. און אויב דו קענסט עס נישט ליינען אין לשון קודש, ליין אין דער שפראך וואס דו קענסט יא.

דו האסט נאך קיינמאל אין דיין לעבן נישט געלערנט עזרא? דו מיינסט אז דו וועסט אריבערגיין דיין גאנצע לעבן אן צו לערנען עזרא? ווי אזוי קענסטו טון אזא זאך? א צייטונג וועסטו ליינען? אפילו א פרומע צייטונג. דאס מיינט אז דו וועסט איבערהיפן עזרא און נחמיה פאר א פרומער צייטונג. כאטש איינמאל זאלסטו ליינען עזרא און נחמיה. "איך וועל אנקומען צו דעם איין טאג..." זאגט ער. ווען ער וועט זיי 199 יאר אלט אינעם מושב זקנים... ער מיינט אז ער וועט נאך זיין דארט און דעמאלטס וועט ער אנקומען דאס צו טון.

הער צו רש"י הקדוש

דו דארפסט חזר'ן די ווערטער פון רש"י הקדוש. לאז זיינע ווערטער אריינדרינגען אין דיינע אויערן. רש"י איז פול מיט חכמה. איך האב א זאמלונג פון שטיקלעך פון רש"י וואס דו קענסט לעבן מיט דעם, ווערטפולע חכמה פון רש"י. ער האט אריינגעלייגט דא און דארט אוצרות וואס דו וועסט נישט טרעפן אין דער גמרא, גוטע הדרכה ווי אזוי צו לעבן א פרייליך לעבן פול מיט הצלחה.

ס'איז נישט דא גענוג תורה וואס דו קענסט אריינטראפן אין דיין קאפ דורך דיינע אויערן. דו דארפסט זיך צוהערן צו די ווערטער פונעם חובת הלבבות און שערי תשובה. און וואס איז מיט'ן מסילת ישרים? טראפ אריין, די מערסטע וואס דו קענסט, די ווערטער פון די הייליגע ספרים. זאג עס מיט דיין מויל און הער וואס דו זאגסט. אפילו נאר נאכ'ן איבערלערנען איינמאל דעם מסילת ישרים ביזסטו שוין אן אנדער מענטש.

חלק ד'

הערן מיט ערענסקייט

ווען מיר רעדן איבער דער נושא פון הערן דברי תורה קענען מיר נישט

אויסלאזן די נושא פון "אָן שְׁמַעַת תִּכְחַת חַיִּים" - אן אויער וואס הערט צו צו די אנווייזונגען פון לעבן (משלי טו, לא).

מען רעדט נישט דא פון אן אויער וואס הערט ווערטער, נאר פון אן אויער וואס איז הארצאם צו די ווערטער וואס ער הערט, א מענטש וואס רעאגירט צו די ווערטער וואס ער הערט. 'ווי אזוי קען איך נעמען די ווערטער צו ווערן בעסער'.

איך ווייס אז די היינטיגע ווינטן בלאזן נישט א גייסט פון פאלגן. ביי די וועלט עקזיסטירט נישט אזא ווארט, אבער דערפאר איז דאס יוגווארג ארויס פון קאנטראל.

דוד המלך זאגט, "בְּקָמִים עָלַי מְרָעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי" - ווען די שלעכטע שטעלן זיך אויף קעגן מיר, לאז מיינע אויערן הערן (תהילים צב, יב).

געווענליך פארשטייט מען עס ווי, "לאמיר הערן פון זייער דורכפאל". אבער רבי ישראל סאלאנטער איז מסביר, ווען די "מרעים", די וואס ווילן זאגן שלעכטס איבער מיר, זאלן מיינע אויערן הערן זייער קריטיק. נישט ווי מען מיינט אז ווען איינער קריטיקירט דיר, איז ער שוין דיין שונא, ניין. ער איז דיין בעסטער פריינט. ער איז דער מענטש וואס וועט דיר ברענגען צו עולם-הבא.

רבינו יונה אין שערי תשובה ברענגט אז איינער וואס זאגט דיר מוסר איז א מלאך פון השי"ת. דו הערסט דאס? און דו האסט געמיינט אז דיין שכן וואס האט דיר גע'מוסר'ט איז דיין פיינט.

מוסר איז ווי דיאמאנטן. ווען איינער זאל דיר ווארפן א פעקל דיאמאנטן, אפילו ס'האט דיר וויי געטון דעם קלאפ, וועסטו נישט ברוג זיין אויף אים.

"וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִּשְׁמָעוּ"

דאס מיינט אז דו זאלסט זיך צוהערן מיט אן ערנסטקייט. דיינע אויערן מוזן זיין געווידמעט פאר עבודת השם. דו דארפט עפענען דיינע אויערן ווי אזוי צו טון רצון השם. ס'איז א קארעריע פון הערן. דאס איז דיין ארבעט אויף דער וועלט, צו הערן און לערנען!

**בעת שמחה ווען איר ווילט ארויסווייזן אייער הכרת הטוב
פאר השי"ת אדער ווען איר נוטיגט זיך אין א ישועה
ניצט אויס די כח פון מזכה זיין און טוהן חסד מיט
הונדערטער אידן אריינצוברענגען אין זיי חיות און דעת**

צו מנדב זיין "תורת אביגדור" רופט: 845-213-7571
פאר וויליאמסבורג רופט: 929-236-6802

לויט וויפיל געלט
אזויפיל קאפיס
קענען מיר מאכן

שאלות ותשובות מיט ר' אביגדור מיללער זצ"ל

שאלה:

יעצט אז פורים איז אריבער, וואס
דארף זיין אונזער געדאנקגאנג?
תשובה:

אהה, דער אלטער שאלה... מיט וואס וועלן מיר איבערבלייבן
נאך פורים? וועלכע פעקלעך וועלן מיר נעמען מיט זיך אויף
א גאנץ יאר? דער פורים איז אריבער ווען מיר האבן געזונגען: "א גאץ יאר פרייליך... און מיר
האבן צוגעלייגט די ווערטער: "א גאנץ יאר פורים..." ווייל דער חכם ניצט דעם פורים, ער לייגט
צו קאפ צו אלע לימודים פון פורים, און דער טאג מאכט זיין גאנצע יאר פרייליך; זיין גאנצע
יאר ווערט א פורים, און נישט נאר א גאנץ יאר פרייליך... נאר אלע זיינע טעג ווערן פורים'דיג!
איינע פון די גרעסטע שמחות איז דער איבערצייגונג אז הקדוש ברוך הוא איז "אוהב עמו
ישראל". דאס איז דער צווייטער יסוד פון די גאנצע תורה. דער ערשטער יסוד איז "בראשית ברא
אלוקים את השמים ואת הארץ", אז דער אויבערשטער האט באשאפן דער וועלט. "הוא אמר ויהי,
הוא צוה ויעמוד", דער גאנצער וועלט איז גארנישט נאר דער דבר השם. דאס איז דער ערשטער
יסוד און דער צווייטער יסוד גלייך אונטער דער ערשטער איז "אוהב עמו ישראל", אז דער
אויבערשטער האט ליב זיינע אידן. די גאנצע תורה; דער גאנצער תנ"ך רעדט זיך פון עמו ישראל.
דאס איז די גרעסטע שמחה, אז דו וויסט אז דער אויבערשטער טראכט פון דיר. נישט פון
עם ישראל בכלליות נאר ער טראכט פון דיר. דו זעסט דעם מענטש זיצן דא? הקדוש ברוך הוא
טראכט איבער אים. ער זאגט: "דער איז מיין זון!" השי"ת האט אונז מער ליב ווי עלטערן האבן
ליב זיינע קינדער. די ליבשאפט וואס א מאמע האט צו אירע קינדער איז גארנישט קעגן די
ליבשאפט וואס השי"ת האט צו יעדער איינער פון אונז.

דעראיבער האבן מיר אזא פרייליכע לעבן, ווייל השי"ת האט אונז אזוי ליב. עס עקזיסטירט
נישט נאך אזא פרייליכקייט ווי דעם. דער גרעסטער שמחה איז אז השי"ת איז אוהב עמו ישראל;
דאס איז די ריכטיגע שמחה און דער שמחה האלט אן א גאנצע יאר. דאס איז דער לימוד וואס
דו דארפט חזר'ן במשך דעם פורים צו מיטנעמען אויף א גאץ יאר.

לאמיר אריינטראכטן אין דעם פאר א מינוט פאר מיר וועלן זיך געזעגענען פונעם פורים.
השי"ת קוקט אויף אונז ממש יעצט און ער טראכט: "אה, איך האב נחת פון דיר, מיינע קינדער.
איך האב ענק ליב, מיינע טייערע קינדערלעך!"

נדבת השבוע

נדבת השבוע נתנדב ע"י
הרוצה בעילום שמו

זיכו הרבים יעמוד לכל הנדבנים החשובים,
והמשתתפים בהדפסה והפצה